

The Nature of Purim in Halacha and Machshava

א"ר יהושע בן לוי שלשה דברים עשו ב"ד של מטה והסכימו ב"ד של מעלה על ידם... מקרא מגילה דכתיב קימו וקבלו היהודים קיימו למעלה מה שקבלו למטה – מכות כג:

Ma Nishtana Purim Haze? Some Halachot of Purim which appear exceptional

1. צדקה בפורים - שו"ע או"ח תרצד:ג
אין מדקדקים במעות פורים אלא כל מי שפושט ידו ליטול נותנים לו; ובמקום שנהגו ליתן אף לא"י, נותנים.
2. דין מקדימין מגילה ה.
איזו היא עיר גדולה? כל שיש בה עשרה בטלנים. פחות מכאן - הרי זה כפר. באלו אמרו: מקדימין ולא מאחרין. אבל זמן עצי כהנים, ותשעה באב, וחגיגה, והקהל - מאחרין ולא מקדימין... דאכתי לא מטא זמן חיובייהו

The Shulchan Aruch on Aninut and Aveilut between Purim and Yom Tov

3. תלמוד בבלי מסכת מועד קטן דף יד עמוד ב
אבל אינו נוהג אבילותו ברגל, שנאמר +דברים ט"ז+ ושמחת בחגך. אי אבילות דמעיקרא הוא - אתי עשה דרבים, ודחי עשה דיחיד. ואי אבילות דהשתא הוא - לא אתי עשה דיחיד ודחי עשה דרבים.
4. אבילות בפורים - שו"ע או"ח תרצו:ד
כל דברי אבילות נוהגים בחנוכה ופורים
5. אנינות ביו"ט שו"ע יו"ד שמא:א
ובשבת ויו"ט, אוכל בשר ושותה יין, ומברך, וחייב בכל המצות, חוץ מתשמיש המטה שאסור בו. ואם צריך להחשיך על התחום כדי לעסוק בצרכי המת, חל עליו אנינות ליאסר בכלן משעה שמתחיל ללכת כדי להחשיך על התחום. ואם רוצה לקברו בי"ט ראשון על ידי עממין, אסור בכלן. וכ"ש בי"ט שני, שהוא בעצמו יכול לקברו, שחלו עליו כל דיני אנינות.
6. אנינות בפורים - שו"ע או"ח תרצו:ז
יש מי שאומר שאונן מותר בבשר ויין, דלא אתי עשה דיחיד דאבילות ודחי עשה דרבים דאורייתא לשמוח בפורים, דדברי קבלה נינהו שהם כדברי תורה

	אנינות	אבילות
יום טוב	not practised, but only due to the technicality of not burying. Once that happens then it kicks in – so fundamentally אנינות is possible on יו"ט	A fundamental contradiction between the two: יו"ט breaks אבילות, shiva comes to an end (see Mo'ed Katan 14b)
פורים	is not compatible with פורים – joy and mourning contradict one another.	is fully observed on Purim

7. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף יז עמוד ב
מי שמתו מוטל לפניו...אינו אוכל בשר ואינו שותה יין, ואינו מברך ואינו מזמן, ואין מברכין עליו ואין מזמנין עליו, ופטור מקריאת שמע ומן התפלה ומן התפילין ומכל מצות האמורות בתורה; ובשבת - מיסב ואוכל בשר ושותה יין, ומברך ומזמן, ומברכין עליו ומזמנין עליו, וחייב בכל המצות האמורות בתורה

8. רא"ש מסכת ברכות פרק ג

וכשנפטרה אחותו של ר"ת הודיעוהו בעיר אחרת שהיה שם ואכל בשר ושתה יין. ונתן טעם לדבריו דכיון שיש לה בעל שחייב בקבורתה אינו אסור באכילת בשר ושתיית יין ולפי טעם זה אף אם היה בעיר מותר. ומילתא דתמיהא היא דא"כ לא ינהוג האנינות אלא בבנים לא באביו ולא באחיו? ולישנא דגמרא לא משמע הכי אלא כל המתאבל הוי כמו כן אונן:

Between Aveilut and Aninut9. מנהדרין מו:

לא היו מתאבלין אבל אוננן שאין אנינות אלא בלב

10. יד רמ"ה שם

מה טעם אוננן שאין אנינה אלא בלב ואין אדם יכול לכבוש את יצרו שלא ידוה על קרובו

11. סוכה כה. רש"י ד"ה טירדא דרשות

אע"פ שהוא חייב לנהוג אבילות של נעילה רחיצה וסיכה להראות כבוד מתו, אינו חייב להצטער"

Between Purim and other Mo'adim12. רמב"ם הל' מגילה פ"א ה"א

"קריאת המגילה בזמנה מצות עשה מדברי סופרים והדברים ידועים שהיא תקנת נביאים והכל חייבים בקריאתה אנשים ונשים וגרים..."

13. הגרי"ד 'מסורה' חוברת ח', עמ' ט

"וצריך עיון דלמה לו תקנה מיוחדת לגרים, האם ב-ד' כוסות ונר חנוכה היתה שמה תקנה מיוחדת לגרים... וצריך להבין מאי שנא מגילה מנר חנוכה ומ-ד' כוסות? ... ונ"ל דתקנת פורים שונה משאר תקנת חז"ל, דהתחלת היו"ט היה מה שנהגו בעצמם - 'על כן היהודים הפרזים' שנהגו כן מעצמם ובא מרדכי וקיים עליהם מה שהחלו לעשות מעצמם, וכיון דגרים לא היו אז ולא החלו לעשות אי לאו תקנה מיוחדת של 'כל הנלוים עליהם' לא היה חיוב כלל."

14. תוס' מועד קטן יד:

נראה לי דשמחת הרגל נמי דרבנן. ושמחת היינו בשלמי שמחה

15. מפר החינוך מצוה תפ"ח

לפי שהאדם נכון על ענין שצריך טבעו לשמוח לפרקים כמו שהוא צריך אל המזון... ואל המנוחה ואל השינה. ורצה האל לזכותינו... לעשות השמחה לשמו... והנה קבע לנו זמנים בשנה למועדים לזכור בהם הנסים... ואז בעתים ההם ציונו לכלכל החומר בדבר השמחה הצריכה אליו, וימצא לנו תרופה גדולה בהיות שובע השמחות לשמו ולזכרו, כי המחשבה הזאת תהיה לנו גדר לבל נצא מדרך היושר יותר מדאי

16. חידושי הריטב"א מסכת מגילה דף ז עמוד א

פירשו בירושלמי (פ"א ה"ד) שכל הפושט ידו ליטול יתנו לו, לומר שנותנין לכל אדם ואין מדקדקין אם הוא עני וראוי ליתן לו, שאין נתינה זו מדין צדקה גרידתא אלא מדין שמחה שהרי אף לעשירים יש לשלוח מנות, ולפיכך נהגו ליתן מעות פורים לגוים ואפילו עשירים

17. שבת פח.

"ויתצבו בתחתית ההר" א"ר אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם ... אמר רבא אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשורוש דכתיב קימו וקבלו היהודים קיימו מה שקיבלו כבר

18. רמב"ם הל' מגילה ב:יח

כל ספרי הנביאים וכל הכתובים עתידין ליבטל לימות המשיח חוץ ממגילת אסתר הרי היא קיימת כחמשה חומשי תורה וכהלכות של תורה שבעל פה שאינן בטלין לעולם ואע"פ שכל זכרון הצרות יבטל שנאמר כי נשכחו הצרות הראשונות וכי נסתרו מעיני ימי הפורים לא יבטלו שנאמר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם:.